



LACKFI JÁNOS (1971) Zsámbék

## LACKFI JÁNOS

### Lét és nemlét között

Felcsendül az ősi, tejes sírás,  
ez a nehéz, nem a helyesírás,  
félálomban dülöngélni lassan,  
míg karodban nyikorgó csomag van.  
Ebihalból hogy bomlik rugalmas,  
párnás test, mely nem hagyja, hogy alhass?

Este van már, éjszaka is lesz még,  
tántorogni édes kötelesség,  
a masinát leteszed szép halkan,  
kettőt lépsz, és máris csatazaj van.  
Fel kell venni, itt már nincs mit tenni,  
ó, jaj, meg kell enni, meg kell enni!

Ahogy a hó a föld feketéjét,  
úgy borítja bőre szervek éjét,  
fehérése csipkefüggöny, zizzen,  
angyalbolyhok, nyárfavatta itt lenn,  
s mint a kókuszreszelék a hóban,  
derengése éppolyan valótlan.

Fehérebb egy kicsike halottnál,  
fel kell nőni, élni, íme, ott vár,  
mintha ringatózna ócska bárkán,  
aljas módon vízre lökve, árván,  
ha felébred, hullám körbelengi,  
ó, jaj, meg kell enni, meg kell enni!

Bensejében ketyeg egy zsebóra,  
jár az éhség éles mutatója,  
felébreszti, mikor falni kéne,  
a világot betermelni élve.  
Kínok, vágyak, kéjek csíraszála  
pöndörödik egy kis tokba zárva.

Türelmetlen akar növekedni,  
nem éri be avval, hogy ő ennyi,  
teli szemmel szívja be a látványt,  
nappal lisztjét, éjszakai kátrányt.  
Foglalatból zafirkó mered ki:  
ó, jaj, meg kell enni, meg kell enni!

Olvadozik tudat jege benne,  
szögeket ver a vak végtelenbe,  
az arcokat felismeri lassan,  
pont-pont-vessző egy korongalakban.  
Kolibri-figyelme fel-le röppen,  
pördül-fordul, táguló körökben.

Csak a szülő sápad, mint kísértet,  
 gyermekéből sistereg az élet.  
 Kiszökött anyatest-kalickából,  
 őrizni kell, el ne nyelje távol.  
 Elsüvít, nem hozza vissza senki,  
 ó, jaj, meg kell enni, meg kell enni!

Ezt a házat egyszer majd elhagyja,  
 héjakat növeszt, akár a hagyma,  
 amiye van, szórja égre-földre,  
 rablóbanda gazdagszik belőle.  
 Lábnyomokkal üzen a homoknak,  
 körülötte ködök kavarnak.

Kiszáradtan itt marad szülője,  
 ki most alva bukdácsol előre.  
 Rátapadtan kis rongybaba-terhe,  
 fájdalomban sírva, tekeregve.  
 Élettáncát, haláltáncát lejti,  
 ó, jaj, meg kell enni, meg kell enni!

## Gondolatok a képtárban

Hová lépsz most, gondold meg, kétszemű!  
 Az emberiségnek kiürült zsákjain  
 Disznósajt-formán összeaprított  
 Képkockákon a halhatatlan kérdés:  
 „Hogy míg a pixelt milliók zabálják,  
 Az emberagyban gondosan lepárolt,  
 Ördögésszel, angyalszívvvel kiérlelt  
 Festmény mire jó még egyáltalán?”  
 Miért e kosz? Hogy minden ablakunk  
 Más tájra nézzen? Hogy Eiffel-torony  
 Vagy Grand Canyon vakarja lelkünk?  
 Hisz mindezt tudja már a fénykép!  
 Minek e kosz? Terpentin, mattrészeg  
 Festő-verejték, pudvás kenceszag.  
 Szép lány a képen, kit a nyamvadt piktor  
 Öngyilkosságba hajszolt. Hát az ott?  
 Egy pöfeteg bankár portréja, minden  
 Szórszál jól látszik arcán, a pénze mind  
 Elment kártyán, éhen halt a család.  
 Itt a neves király pózol, azért ül  
 Lovon, ne látsszék természetén, hogy púpos,  
 Profilból mutatva, mert félszemű,  
 S mert így eltakart lába kacska láb.  
 Nem kell hazudni – mindent látni sem!  
 Hány felkent zseni indult csúcsra már,  
 Vállalt csúfolást, éhezést, nyomort,  
 Hogy nagy festő legyen, s liftbe szorult  
 Szerencsétlenként verte a kabinnak  
 Acélfalát élethosszan, hiába.

Ez csendélet, mely csendben elrohad.  
 Ez szentkép, mely előtt kutya se térdel.  
 Turkálós göncök keretre feszítve:  
 Tessék megvenni, ím az univerzum!  
 A művészet szabaddá tesz, röpülhet  
 Lelked... Bár eközben engem négy fal közt  
 Szemem rongáló bolonddá aláz.  
 Ez itt barátok víg borozgatása,  
 Igaz, festője magában iszik.  
 Hát füllentünk kicsit, hogy szebb legyen!  
 Próbáltunk mindent: absztrakt, szürreál,  
 Rothadás, vér, giccs, fényszöszös mese...  
 Világ röheje, képtár a neved!  
 Mit ér egy kép? Megnézed, lépsz odább...  
 Vagy partikra a gazdagok kibérlik...  
 Unott diákok ásítanak előtte...  
 A képektől tán lett jobb bármi is?  
 Arra valók, hogy sablonos krimikben  
 Lézernyalábok közt a múkincsrablók  
 Akrobatikázzanak, s árverésen  
 Ritkaságra költsön a fegyvermágnás.  
 Hasogassuk szét Van Gogh látomását?  
 Greco arcait sósav marja ki?  
 Vesszen, mit örült vulkáni erő  
 Lökött ki magukat csontig emésztő,  
 Végsőkig elszánt fickók keze szárán?  
 Hányan elhitték, hogy egy derengő  
 Jászol majd meglágyítja mind a zombit...  
 Hogy ki a cédrus, vízesés cafrangos  
 Izzását nézi, nem ver gyermeket...  
 És volt, aki hosszúkás női fejekkel  
 Hitte a világot megváltani,  
 Közben tüdőbajos lett és magányos,  
 De képügnőke jól járt posztumusz.  
 Hát ki mindenkinél komolyabban vette  
 Krisztus kínjait, zöldes, üszkös testet  
 Pingált, meg narancsos napban ázó,  
 Libegő, sistersgő feltámadást?  
 Legyen a jussa egy luxusebéddel  
 Torkig lakott turista büfögése?  
 Jó, túlzok, de az ember beleöszül,  
 Látván a rágón kérődző párocskák  
 Tanácstalanságát barokkos pompa,  
 Aranyba metszett reneszánsz előtt.  
 És bár papolunk szolidaritásról,  
 Fegyverkezésre, úrprogramra több megy  
 Évente, mint miből mindenki ehetne,  
 S a világ egyik fele kidobálja,  
 Ami nem ízlik, de élet lenne másnak.  
 És harcolunk a túlnépesedéssel,  
 Kondomot osztunk, kiszabva, kinek  
 Van, kinek nincs joga a létezéshez,

Pedig magunk összehúzza kicsit  
 Mind megférnénk e nyirbált planétán.  
 És mégis, mégis, kevesebb pampogás,  
 Több tett többre visz, mintha szídjuk  
 A királyokat, rendszert, végzetet.  
 Fessünk vagy vigyük valakinek szatyrát,  
 Adjuk át a helyet, koldusnak péksütit,  
 Ilyen gügye kis lépések hozhatnák,  
 Ha elszaporodnának, hogy élhetőbb  
 Kocsmá lenne ez itt, s mindenkié!  
 A fejünkben bár egyedül vagyunk,  
 Azért minden fej más fejekre nyílik,  
 Azért van rajtuk kémény, ajtó, ablak.  
 Míg van szemed, szád, ne csüggedj, komám!  
 Kuporgass némi ragacsos virágport,  
 Mit összeloptál, méz lesz abból ám!  
 S ha sok sejtben sok-sok emberke termel  
 Sok látomást, s befóttnek elteszi,  
 Úgy képkonzervvel jóllakhat világunk,  
 S mindegy is, neten terjed vagy egy  
 Galériába kell elmenni érte...  
 Hússal és vérrel lesz az festve mind,  
 S nem puszta foltok odapacsmagolva,  
 Melyeket csak akadémikus hanta  
 Tesz művészetté: felszentelt szutyok!  
 Ez hát a sors? Végtelen mozgólépcső?  
 Csak kattogás, arcok és létezők,  
 Míg le nem tép mindent a rothadás?  
 Mi dolgunk a világon? Összeszőni  
 A vízszintest meg a függőlegest:  
 Szálakból vásznat, képen távlatot.  
 Ha képesek vagyunk százezer évet  
 Vagy százezer kilométert repülni  
 Fejben, akkor ne picsogjunk sovány,  
 Diétás kosztot, szappanoperát,  
 Pornót, horrort nyammogva vigyorin,  
 Legyintgetvén, úgyis mindenki nagy franc...  
 Mi dolgunk a világon? Úgy tenni,  
 Mintha élnénk, nem dobálva szét  
 Perceinket a nagy semmiségbe.  
 Előttünk jelen áll, nem múlt s jövő.  
 Nagy hangzatos pufogtatás helyett hát  
 A mostot ragadjuk tüstént nyakon,  
 Egy puzzle-kockát tegyük az egészhez  
 Mindannyian – az összkép összejön,  
 S apáink porló markába belecsapva  
 Mondhatjuk majd, hogy ma sem hasztalan  
 Ütöttük végül agyon a napot!